„Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg nem szerzi magának.” Kodály Zoltán

Első Kézből

4. évfolyam | 5. szám | 2020. május

Mindig emlékezni kell!

A Csemadok megalakulása egy vészterhes korszak lezárása volt, hiszen a második világháború után, a hontalanság évei sok szlovákiai magyar családot földönfutóvá tettek. A Beneš-dekrétumok következményeként a felvidéki magyarság kitelepítése, deportálása és a reszlovakizáció megtizedelte nemzetrészünket. A Beneš-dekrétumokat, azaz a kassai kormányprogramot hetvenöt évvel ezelőtt, 1945. április 5-én hirdették ki. 1947. április 12-én kezdődött meg a kitelepítés Magyarországra, ami az 1946. február 27-én kényszerből aláírt csehszlovák–magyar lakosságcsere egyezmény következménye volt. E két évfordulón, április 5-én és 12-én is megemlékezéseket szoktunk tartani Felvidék szerte, erre készültünk az idei évben is, de sajnos a sors közbe szólt.

Az évfordulók kapcsán szerkesztőségünk a közösségi hálón az alábbi felhívást tette közzé: 1945. április 5-én írta alá Eduárd Beneš a dekrétumokat, aminek következtében hontalanná váltak az őseik földjén élő szlovákiai magyarok.

Ha dédszülei, nagyszülei, szülei történetét szívesen megosztaná velünk, kérjük, küldje azt el nekünk május 31-ig az Első Kézből szerkesztőségébe, a csemadokelsokezbol@gmail.com címre, akár képekkel együtt. A beküldött írásokból válogatunk a lapba, valamint könyvvel jutalmazzuk a szerzőt.

Kantár Éva, a Csemadok Szímői Alapszervezetének és Érsekújvári Területi Választmányának elnöke elküldte családja történetét.

A SZÍMŐI NAGY CSALÁD TÖRTÉNETE

Családunk szomorú története azzal kezdődött, amikor a Beneš-dekrétumok következtében elindult a lakosságcsere Magyarország és Csehszlovákia között egy egységes csehszlovák nemzetállam létrehozása céljából.

Édesapám összes testvére Szímőn lakott, Nagy Ferenc és Borka Mária gyermekeként. Négyen voltak testvérek Lajos, Gizella, Gyula és Mária, akik abban a Venecia utcában található szülői házban látták meg a napvilágot, amely mind a mai napig áll. A szülői házban együtt maradt a két fiú a szülőkkel és családjukkal, a lányok pedig miután férjhez mentek, mindketten jómódú családokhoz költöztek. Gizella Kosik Ferenc, Mária pedig Illés Alajos felesége lett, akik szorgalmas munkájukkal csakhamar megalapozták gyermekeik jövőjét és saját szülőfalujukban szerették volna őket felnevelni. Sajnos az államhatalmak elhibázott döntése miatt ez nem így sikerült.

Családunk tagjai, azért kerültek fel a listára, mert tehetős gazdák voltak és mezőgazdasággal foglalkoztak. Kisgyermekeikkel együtt vonatra szálltak, akik között volt Mari néném lánya Zsuzsi, fia Zoltán és a férje első házasságából született Alajos. Mindössze a felszerelést és az állatállomány egy részét vihették magukkal. A földekre az ide érkező nagyszámú szlovákságnak volt szüksége, akiket a házaikba és portáikra költöztettek be. Gizi nénémnek férjével és már felnőtt lányának Rózsinak a családjával együtt kellett otthagyniuk szeretett szülőfalujukat és megválniuk attól a jelentős vagyontól, amit szorgalmas, becsületes munkával gyűjtöttek össze.

Fiuk, Gyula a családjával

Nagy Ferenc és Mária

Az itthon maradt szülőknek, és a két fivérnek családtagjaival együtt óriási szívfájdalmat kellett megélniük. A szétszakított család tudatával élni csak nagyon nehezen tudtak. Rövid időn belül a szülők közül eltávozott az édesapa, de az édesanyára várt még a deportálások túlélése is. Gyula fiuk feleségével, Júliával, Magdi kislányukkal és az idős édesanyával együtt megélték a Csehországba való deportálás és az onnan való hazaérkezés, szökés borzalmait. Édesanyám sohasem akart beszélni a történésekről, mindig attól félt, hogy valaki beárulja hazaszökésüket az illetékes hatóságoknak. Lajos fiuk egész családjával, feleségével, Ilonával és öt gyermekükkel, Pistivel, Gyurival, Ferivel, Ilonkával és Gizikével, aki ott látta meg a napvilágot, kényszermunkára kerültek Csehországba, annak okán, hogy pótolják velük az állítólagos munkaerőhiányt.

Ezekről az igen nagyon fájó dolgokról nehéz beszélni, de úgy érzem írnom kell mindarról, amit szüleim és rokonaim elbeszéléséből hallottam és tudok! Mielőtt külön foglalkoznék a két nagynéném családjának történetével, meg kell jelölni a helyszínt, ahol sorsuk beteljesedett. A vonat az Illés és az idősebb Kosik családot Baranyába vitte, olyan településekre, ahol a lakosság többsége eredetileg német nemzetiségű volt, az ifjabb Kosik családot pedig Moson megyébe irányították.

GIZI NÉNÉM CSALÁDJÁNAK TÖRTÉNETE

Gizi néném lánya, Kosik Rozália férjével, Kosik Józseffel és az özvegyen maradt anyósával, valamint számos szímőivel együtt Mosonszolnokra kerültek, ahol három évig éltek a szülőktől elszakítva. A honfitársak pótolták számukra a családot, akikkel igyekeztek jó barátságot ápolni és egymás segítségére lenni az új és számukra még ismeretlen hazában. Három év elteltével sikerült a tőlük háromszáz kilométerre élő szülők után menni, akik a baranyai kis községben Udvaron kaptak letelepedést. Ezt a határmenti települést, amely átkelőhely volt az egykori Jugoszláviába, többségében német, azaz sváb lakos lakta. Mivel a kiűzettetés hazájukból rájuk is érvényes volt, háborús bűnösként Németországba kerültek. Ezekbe a házakba költöztették a nagynénéméket is, együtt néhány Szímőről érkező lakossal.

Kosikné Nagy Gizella

Tágas szép családi házak vártak rájuk, amelyek némelyikéből még a bútorokat sem rakták ki. Sírtak is az ott maradt sváb rokonok, amikor meglátták, hogy idegen emberek lesznek lakói a házaknak, de sírtak az odaérkező kitelepítettek is, hogy ilyen sors jutott nekik. Nem nézték jó szemmel az ifjabb Kosik család érkezését sem, akik beköltöztek a szülőkhöz és úgy próbáltak nehéz sorsuknak értelmet adni. Belefogtak a gazdálkodásba a földeken és a ház körüli állattenyésztésbe. Szorgalmas munkájukkal, csak így tudták biztosítani a megmaradásukat a hamarosan világra jött két gyermeküknek, Editnek és Ferencnek, akik számára új házat is építettek és együtt élték napjaikat a nagyszülők halála után is.

Gizi néném egész életét varrónőként élte le. Az egész falunak varrt és a sváb szomszédokkal szemben érzett lelkiismeretfurdalásán azzal próbált könnyíteni, hogy az ő ruháik varrásáért soha nem kért pénzt. Úgy érezte ennyivel tartozik nekik, azokért a dolgokért, amelyeket ugyan sohasem kértek, ám mégis megkapták, miután beköltöztették őket a Németországba kitoloncoltak házaiba.

Többször hazalátogattak a szülőfaluba, hogy találkozhassanak az itt élő rokonsággal. Nekem is megadatott eltölteni náluk néhány nyári szünidőt, azután, hogy felszabadultak az országhatárok. Gizi néném családja mindig nagy szeretettel fogadott. Ő is szívesen jött haza még idős korában is, hogy egy-egy családi ünnepen vagy akár temetési szertartáson is itt lehessen velünk.

Egy igen érdekes történet maradt meg bennem azzal kapcsolatban, amikor nagybátyám családtagjának temetésére érkezett. Édesapám, aki már szintén nem volt fiatal, megkérdezte a váratlanul betoppanó Gizi nénémtől, hogy miként utazott, és nem volt-e számára nehéz az utazás. Ő így válaszolt a kérdésére: „Drága testvérem, dehogy volt nékem nehéz ez az út, hiszen örültem, hogy hazajöhetek és az egész utat átimádkoztam. Arra kértem a jó Istent, legyen segítségemre abban, hogy mire ide érek, engem is vihessetek a temetőbe! Csak, hogy tudjátok, a pápával való találkozásomkor egy igen nagy kéréssel fordultam feléje. A jó Istent kegyelméért kértem közbenjárását, hogy ez az út legyen számomra az utolsó itt a szülőföldemen. Itt szeretném visszaadni lelkemet az Úristennek, hogy szüleim sírja mellett hazai földben találjak megnyugvást testemnek, lelkemnek.” Megdöbbenve, szó nélkül maradtunk mindnyájan, akik hallottuk szavait.

MARI NÉNÉM CSALÁDJÁNAK TÖRTÉNETE

A másik nagynéném, Mari néném családjának történetében is vannak figyelemre méltó események. Az ő családját férjével és három gyermekével, valamint férje lánytestvérével együtt Baranya megye egyik olyan falujába, Bezedekre telepítették, amelyben szintén igen sok német ajkú, sváb család élt. Rajtuk kívül még számos szímői kitelepítettnek, köztük a sógorom rokonainak adott otthont ez a település, így nem maradtak teljesen magukra.

Illésné Alajosné Nagy Mária

Egy nagyon szép, tágas családi házba lakoltatták be őket, példás gazdasági épületekkel körülvéve, amelyet szintén az onnan erőszakkal kihurcolt németek építettek fel maguknak. Ezt az épületet a későbbiek során a faluvezetés felajánlására további hasonlóan szép, a faluban található családi házzal együtt a világörökség részévé szerették volna tenni. Ennek okán felkérték nagynénémet és családját, hogy ha lehet, ne változtassák meg annak külsejét. A csodaszép gangos épület még ma is úgy áll, ahogy ezelőtt hetven éve és unokatestvérem, Zoli örömmel lakja élete párjával együtt. A különbség annyi, hogy fiatalságuk idején, ott a gazdasági udvarban nagyon értékes állattenyésztés zajlott és ugyancsak ott kapott helyet a földeken megtermett gabona és egyéb mezőgazdasági termény, amely a munkájukból származott. Hiszen egész életét a mezőgazdaságnak szentelte sógorom és fia Zoltán is. Hogy mennyire szerette sógorom igazi szímői gazdaként az ottani életet és hogyan ragaszkodott a múltjához, azt egy történettel szeretném igazolni.

Történt egyszer, amikor a nyári szünidőben meglátogattam nagynénéméket otthonukban, hogy a gazdasági udvaruk egyik szegletében megpillantottam egy nagyméretű fonott kosarat. Megkérdeztem unokatestvéremet, hogy mit raktároznak abban a kosárban. Zoli bátyám elmosolyodott és csak annyit mondott: „Ha felnyitom a tetejét, nem fogod elhinni, amit benne látsz.” Ezek után nagyon kíváncsi lettem, és kértem, mutassa meg. Amit láttam, az

A Királyrévből deportált Racskó család Töttösön

nem volt más, mint szerszámok, sorban egymás mellett, ásó, kapa, kasza, gereblye, vasvilla és egy eke. Kérdeztem, hogy miért tartja itt ezeket. Lojzi sógor válasza ez volt: „Mert ezek mind hazaiak. Ezekkel utoljára a szülőfalum, Szímő határában dolgoztam, kemény munkával, hogy családomnak házat és hazát építsek. De ez másképp alakult. Engem a hazám elkergetett, családommal együtt kitessékelt, és nem is akarják, hogy még egyszer oda visszatérjek. Ezért nem is szedem ki innen soha, amíg élek, nem vágom bele idegen földbe, még akkor sem, ha ez a föld lesz egyben az én végső nyughelyem." Szavai még ma is a fülembe csengenek és sokáig nem tudtam elmondani senkinek idehaza. Szüleim előtt is elhallgattam, hogy a sok meghívásnak sógorom miért nem tett soha eleget. Fájt nekem is, amit mondott, és ahogy elmondta, de ottlétemkor megígértettem vele, hogyha egyszer férjhez megyek, ott kell lennie az esküvőmön. És csodák, csodája megtörtént. Végre ott ültek ők is közöttünk Zoli fiával és az itthon élő rokonokkal a lakodalmunkban.

Mari néném, szintén varrónőként élte életét a kis faluban, ahol nagyon hamar híre ment ügyeskezűségének és kiváló szabó-varró képességének. Garmadával hordták hozzá főleg a lányok és asszonyok az anyagokat, hogy szebbnél szebb ruhákkal gazdagodjanak általa. Nekem is varrott, ha náluk jártam, amit büszkén mutogattam otthon a mieinknek. Mari néném nem élt hosszú életet, 57 éves korában a testvérek közül, Lajos bátyánkat követve másodikként halt meg és özvegyen hagyta férjét Alajost, aki Zoltán fiával élt tovább még jó pár évet otthonukban.

Zsuzsi lányuk a hatvanas években ment férjhez Racskó Mártonhoz, akinek családja szintén Felvidékről, Királyrévből érkezett a Bezedekhez közeli településre, Töttösre. Nem volt könnyű sorsa a Racskó családnak sem, hiszen özvegyen maradt édesanyjuk hét gyermekével, akik többségében felnőttek és már házasok voltak, szálltak fel a vonatra, hogy az új hazába érkezzenek. Mártonra nagy szükség volt otthon, ezért megelégedéssel vették, hogy a fiatal házasok Töttöst választották otthonuknak. Ott születtek meg gyermekeik is. A családi portán állatokat tartottak, de a földeken is keményen dolgoztak, hogy biztosítani tudják a család megélhetését. Imre a mezőgazdaság területén maradt azután is, hogy megnősült. Nem került messze a családtól, a baranyai borvidéken Villányban telepedett le. Gábornak a vendéglátás területén sikerült megalapoznia jövőjét. Házasságából ikerlányai születtek, akik számára a jövőt saját vendéglátói vállalkozásával biztosította Baranya megye székhelyén, Pécsett. Mivel az édesapa Márton korán ott hagyta a családot, neki kellett gondoskodni az egyedül maradt édesanyáról, de nem feledkezett meg a nagyszülőkről sem.

Gáborról még azt is szeretném elmondani, hogy a magyarhonba kényszerült, vagy ott született és ott élő rokonok közül mind a mai napig ő az, aki szinte évente megjelenik nálunk Szímőn, hogy meglátogassa atyafiait. Legyen az akár a helyi Csemadok által szervezett Haza- hív a harangszó, azaz a kitelepítettek találkozója, vagy egy családi ünnep. Volt már, hogy nagybátyját vagy édesanyját kísérte el az ilyen találkozókra, vagy az itt szokásban lévő Ötvenévesek ünnepére, de öccsével, Imrével is voltak itt egy-egy ilyen ünnep alkalmával. A több száz kilométer távolság sem riasztja el őket attól, hogy itt legyenek a falunapokon, és ilyenkor a papa királyrévi rokonait is meglátogatják, hogy hírt adjanak magukról. Szívesen jönnek, mert megértették, mivel tartoznak azoknak, akiktől a sors elvette, hogy szülőföldjükön élhessenek és nyugodhassanak. Igazi boldogság nekünk a Nagy család utódainak, hogy szeretettel fogadhatjuk őket és jelét adhatjuk összetartozásunknak.

Kantár Éva

Az 1990-es években kezdődött el a Zoboralji Községek Regionális Társulása és a Kelet-Balatoni Kistérség közti együttműködés. A két régió városai, községei között együttműködési szerződések köttettek, kialakultak testvértelepülési kapcsolatok. A települések többségében a partnerkapcsolat élő, az önkormányzatok mellett civil szervezetek, társulások, művészeti csoportok és oktatási intézmények szintjén folyik az együttműködés. A barátság egyik példája Balatonfűzfő város és Nagycétény község közötti együttműködés.

2014-ben Szanyi Szilvia akkori önkormányzati képviselő, a Balatonfűzfő-Litér Turisztikai Egyesület vezetője ötletére – a saalfeldi húsvéti tojásfa mintájára – a város központjában elkészítették tojásfájukat húsvét előtt.

A fűzfői tojásfa példájára 2016-ban Nagycétényben is készült tojásfa, a Kútyika Éneklőcsoport szervezésében. Azóta évente megszervezték a díszítését, a Nagycétény közepén álló Bús Krisztus szobor melletti fára tucatszám kerültek fel a szebbnél szebb tojások, amelyek különböző ősi technikával készültek. Az idei évben – a járvány ellenére – sem volt ez másként, igaz rendhagyó módon, maszkban és csupán néhányan díszítették a fát, alá is helyeztek tojásokat, az idei évben odakerült Pócsik Antal fafaragó, a Csemadok Tiszta Forrás Nagycétényi Alapszervezete elnökének alkotása is, egy nagy tojás, amin zoboralji hímzésminta is látható. ***k***

A Bódva Néptánccsoport 1977 őszén alakult Illés Sándor koreográfus és Nyíri Béla zenekarvezető kezdeményezésére Szepsiben, a városi művelődési központ mellett működött. 1986-ban rövid időre megszűnt a csoport. 1989-ben Bartók Csaba újraszervezte a tánccsoportot. Az új generációval is jó pár évig szép eredményeket értek el, de a csoport idővel abbahagyta tevékenységét.

Az egykori Bódva Néptánccsoport tagjai nosztalgiázva márciusban baráti találkozót tartottak Szepsiben a városi művelődési központ nagytermében. A baráti találkozót a volt táncosok Bankó Ibolya, Kispéri Klára és Balázs Judit vezetésével és a Csemadok Szepsi Alapszervezet vezetősége szervezte a Szepsi Csombor Márton Napok keretében. Szórakozás, emlékezés, újra ismerkedés, közös ének és közös tánc jellemezte a Volt egyszer egy Bódva Néptánccsoport baráti találkozóját. A találkozó szerves részét képezte egy képkiállítás, melyet Balázs Judit, Péter Németh Krisztina és Gál Sándor állított össze. Ez a kiállítás megtekinthető a Csemadok szepsi székházában. ***zi***

Április 30-án több településen a Csemadok alapszervezetek majálisain állították fel a májusfákat, májfákat, mondhatnánk: békeidőben. Hiszen az idei évben a járvány miatt nem szabad tömegrendezvényeket tartani, így ez a közösségi élmény is elmaradt. Több faluban mégis felállították a májfát, amely a tavasz szimbóluma, hagyományosan ezzel udvaroltak a legények a kiválasztott lányoknak. A Szenci járáshoz tartozó, Somorja melletti Gútoron is áll a májfa. A Csemadok alapszervezetének közösségi oldalán ezt írják: „Fogadjátok szeretettel ezt a kis karantén Májusfát, ami a hagyományok szerint, április 30-áról május 1-ére virradó éjjel, este nőtt ki a földből. Díszelegjen mindenki örömére, hirdesse a tavaszt a szeretetet. Mindenkinek egészségben teli szép napokat kíván a Csemadok gútori vezetősége.” ***n***

A járványügyi helyzethez igazodva teszik a dolgukat a Csemadok alapszervezetek március közepétől. Mivel Szövetségünk a közösségért dolgozik, az érsekújvári alap-

szervezet tagsága védőmaszkokat varrt és véradást is szervezett.

Április 3-án és 7-én osztották szét azokat a védőmaszkokat, amiket Tóth Darina, Rigler Alíz és családjuk alázatos munkájának köszönhetett az alapszervezet. A kiosztásnál Hlavička Margit és Sumina Erzsébet segédkeztek. Amikor a kormány kötelezővé tette a szájmaszkok viselését, bizony sokan megrémültek, hogy nem tudnak maguknak és családjuk számára beszerezni, hiszen az hiánycikké vált, de a csemadokosok ilyen módon védekezésben is ki tudták venni a részüket, és önzetlenül segítettek.

A segítési szándék vezérelte az érsekújvári alapszervezet vezetőségét akkor is, amikor megszervezték a véradást. Mint felhívásukban írták: „Járvány idején nincsen kihelyezett véradás, de a kórházakban nagy szükség van a vérre.” A szervezésnek köszönhetően április 7-én a Csemadok tagok számára lehetővé vált, hogy mégis vért adjanak és ezzel segítsék a rászorulókat. ***d***

Sajnos minden alkalommal a koronavírus okozta problémákra kell hivatkoznunk, amikor valami elmarad, vagy valamit másként vagy újszerűen vagyunk kénytelenek megoldani. Így van ez a Csemadok Nagykürtösi Területi Választmánya évi programjával is. Rendezvényeink rendszeresen elmaradnak, esetenként pótcselekvésre vagyunk ítélve. Hogy áprilisban sem maradjunk mozgás nélkül, és felhívjuk a figyelmet az egyéni kezdeményezés lehetőségeire, a költészet napjáról újszerű módon emlékeztünk meg.

Járásunkban négy olyan irodalmi nagyság élt és dolgozott, akik verseket is írtak: Mikszáth Kálmán, Madách Imre, Balassi Bálint és Zsélyi Nagy Lajos. Úgy kellett megszerveznünk a megemlékezést, hogy az előírásoknak is eleget tegyünk, meg a hagyományoknak is, ezért személyautóval körbejártuk az emlékhelyeket. Sajnos a múzeumok zárva tartottak (Kékkő, Szklabonya), de azért felvételeket készítettünk. Alsósztregován a munkálatok még tartanak, az emlékmű felújítása sem történt még meg, amint az a felvételen is látszik, így hozzáférhető volt.

Zsélyben a temető nyitva volt, így a költő sírjánál felolvashattuk a Csehszlovákiai magyar költő fohásza az Úrhoz című versét. Utunkon tovább haladva megálltunk Mikszáth Kálmán

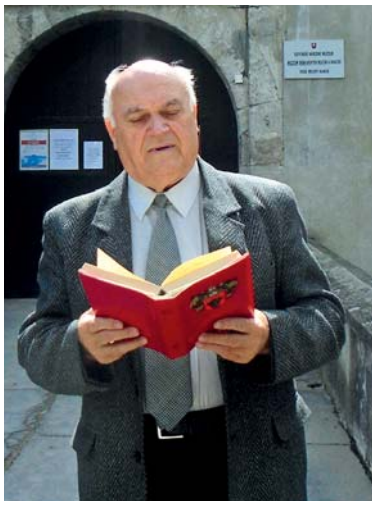

emlékháza előtt, és a 2019-ben kiadott verseiből felmondtuk a Megint itt a tavasz … című verset. Irányba vettük Kékkő várát, a Balassiak székhelyét, bemenni nem tudtunk, de a múzeum előtt elszavaltuk az Áldj meg minket, Úristen című éneket. Innen Alsósztregovára mentünk, és a felújítandó síremlék előtt részleteket mondtunk el a harmadik, a tizennegyedik és a tizenötödik színből. S hogy miért éppen ezekből? A harmadikban Ádám és Éva kezdik építeni a maguk kis paradicsomát, mire Lucifer elmondja nekik, hogy a család és a tulajdon lesz a szülője minden nagynak és nemesnek, de egyben felfalója is önnön gyermekének. A tizennegyedik színben Ádám megtapasztalja, hogy hová jutott az emberiség, mily nyomorba, és amelyben az eszkimó azért könyörög, hogy kevesebb ember legyen s több fóka. - Nem ezt vallják-e sokan ma is a világunkban? A tizenötödik színben visszatér a harmadik szín helyszíne, melyben Ádám, álmából felébredve, az Úrral és Luciferrel társalog, kesereg az eddig látottak és tapasztaltak alapján, hogy „Megy-é előbbre majdan fajzatom“, mire az Úr: „Mondottam ember: küzdj´ és bízva bízzál!“.

A mai koronavírusos időkben mi is bízzunk, hogy sorsunk jobbra fordul. ***BG***

Rendhagyó húsvétváró a Bősi Csemadokban

Több éve már, hogy a húsvét előtti vasárnapon megtelik a bősi tájház udvara kicsikkel és nagyokkal, hogy együtt készülődjünk a húsvétra. Készülnek itt hímes tojások, több féle módon, technikával, és sok-sok locsolóvers hangzik fel.

A néptáncosok gyűrűjében a csodálatos népzene mellett gyorsan teltek ezek a vasárnap délutánok, amelyekről természetesen nem hiányzott a „kannás“ locsolkodás, csokitojáskeresés és a nyuszisimogatás sem. És hát minden évben hol kisebb, hol nagyobb, de tojásfa is nőtt a tájház udvarán. Az idei évre már szépen megerősödött a fácskánk az udvaron, lett volna mit díszíteni, de hát jött ez a fránya vírus, elmaradt a húsvétvárónk, pedig már megvásároltuk a finomabbnál finomabb édességeket és a tojásfestékhez szükséges kellékeket is.

Kicsit nosztalgiáztunk, emlékeztük az előző évekre, és a Csemadok alapszervezet facebook oldalán megjelentettük a húsvétváró rendezvényeink emlékképeit, amely sok gyermekhez és szüleikhez is eljutott. Képzeljék el: csoda történt.

A tervezett húsvétváró idején, vasárnap délután megálltam a tájháznál, és láss csodát: tojások díszítették a kerítését. A gyerekek és szüleik vagy manócskák, koboldok szépen feldíszítették a kerítést. Ezen látványon felbuzdulva a Csemadok vezetőségében és a tánccsoportok vezetőivel úgy gondoltuk, jó lenne, ha idén sem maradnánk locsolóversek nélkül, ezért meghirdettük, hogy aki bősi óvodát vagy alapiskolát látogat és már részt vett a húsvétváró rendezvényünkön valaelyikén, vagy idén készült rá, és úgy gondolja vállalja a locsolóvers-mondást, szüleivel vegyék videóra és töltsék fel a Csemadok Alapszervezet Bős facebook oladalára.

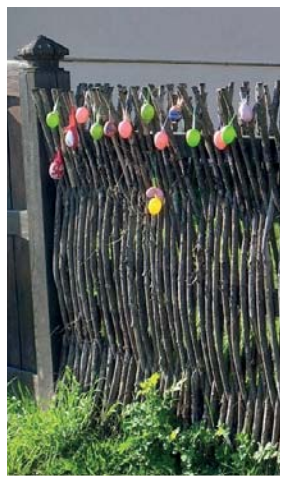

Így legalább nem maradunk teljesen húsvétvárás nélkül.

Érkeztek is a versek kis- és nagyfiúk ill. lányok előadásában, mi pedig örömmel hallgattuk őket, ha nem is a tájház udvarán, de legalább a Csemadok facebook oldalán. Mivel féltünk, hogy a sok megvásárolt finomság megromlik, ezért a „nyuszi“ a kijárási tilalom ellenére kiosont – elvégre egy városban élünk, nem hagytuk el a lakóhelyünket sem – és eljuttatott az ügyes szavalóknak egy kis édességcsomagot.

Köszönjük Lucának, Dánielnek, Dominikának, Pannának, Júliának és Zsófikának valamint Kornélnak és Marcikának a locsolóverseket.

Kedves gyerekek, anyukák, apukák, nagymamák, nagypapák, dédik és még sokan mások a családokban: reméljük, jövőre már újra a tájház udvarán találkozhatunk és együtt fogjuk várni a húsvétot. ***na***

A szórványban élők is bekapcsolódtak a verselésbe

A Petőfi Sándor Program ösztöndíjasai online szavalóversenyt hirdettek a Magyar Költészet Napja (április 11., József Attila születésének évfordulója) alkalmából magyar óvodás és iskolás gyermekek részére. Nevezni magyar költők verseivel vagy versrészleteivel (prózával nem) lehetett három korcsoportban. A versenyen egy pályázó egyetlen verssel vagy versrészlettel indulhatott, és csupán azokat a pályázatokat állt módjukban értékelni, amelyeken egyetlen pályázó szavalata szerepelt.

Korcsoportok:

1. korcsoport: 5–8 évesek;

2. korcsoport: 9–13 évesek;

3. korcsoport: 14–18 évesek (valamint 19. életévüket betöltött középiskolások).

Pap Boglárka Petőfi Sándor Programos kollégánk elküldte a meghirdetett Verselő Kárpát- medence című online szavalóverseny felhívását. Mivel a Szenci járásban az idei Tompa Mihály Országos Verseny járási és országos elődöntője elmaradt a koronavírus következtében meghirdetett rendezvénystop miatt, ezért gondoltuk, több diákunkhoz, tanulóhoz e-mailban is eljuttatjuk a felhívást, akikről tudjuk, hogy szívesen szavalnak, mondanak verset.

A Szenci járásból többen éltek a lehetőséggel és bejelentkeztek: Klenovics Anna, Sill Vivien, Szalay Csenge, Világi Stefánia Sára, Moore Dominik, Tepea Heiva Victoria, Borbély Zsófia, Hőnyi Rebeka. Összesen 447 jelentkezés futott be. Az eredményhirdetésre 2020. április 25-én került sor. Felvidékről a szakmai zsűriben Bárdos Ágnes előadóművész és Béhr Márton színész dolgozott.

A szenci résztvevők közül a következő versenyzők értek el dobogós eredményt: a 2. korcsoportban bronzsávos minősítést nyert Tepea Heiva Victória, a féli alapiskola tanulója.

A 3. korcsoportban Borbély Zsófia ezüst minősítésben és Hőnyi Rebeka arany minősítésben részesült. Ők a Szenci Molnár Albert Közös Igazgatású Szakközépiskola diákjai.

A Nyitrai járásban ugyan megvalósult a Tompa Mihály Országos Verseny járási fordulója, de a tanulók mégis késztetést éreztek magukban arra, hogy jelentkezzenek a Verselő Kárpát-medence kihívásra. Dóci Loriána Nyitracsehiről az első katagóriában, az alsóbodoki Gálik Dóra, szintén az első kategóriában és Gálik Noémi, a második kategóriában méretette meg magát.

Minden versenyzőnek, helyezettnek szívből gratulálunk!

FM, NT

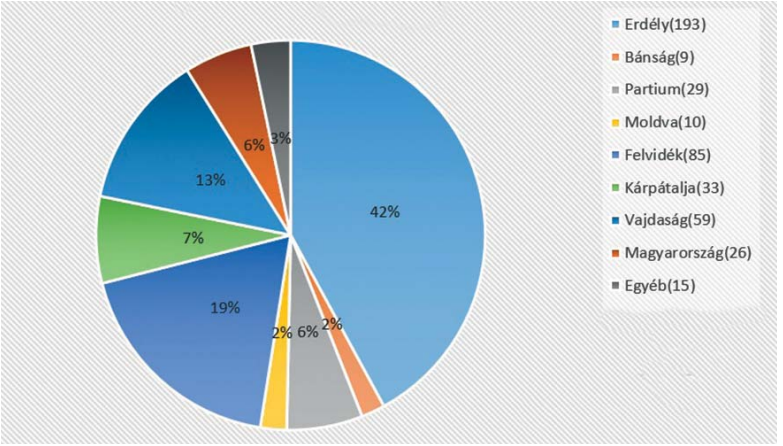

Régiók szerinti megoszlás számokkal

Összesített felvidéki eredmények a Verselő Kárpát-medence szavalóversenyről

A Verselő Kárpát-medence online szavalóversenyre összesen 464 pályamű érkezett három korcsoportban. Ebből 447 került értékelésre a szakmai zsűri által.

Felvidéki viszonylatban 85 pályamunka érkezett, melyből 80 került értékelésre. Az eredmények is magukért beszélnek, öten helyezést értek el, hárman pedig különdíjban részesültek. Emellett sokuk arany, ezüst és bronz minősítéssel büszkélkedhet.

I. korcsoport 5-8 évesek: *Zsalkovics Laura* Nyárasdról I. helyezést, *Elek Dávid* Ábrahámból III. helyezést ért el. Ebben a korcsoportban a helyezettek mellett a legtöbben ezüst minősítést szereztek.

II. korcsoport 9-13 évesek: *Bittera Sophi Iman* Dunaszerdahelyről II. helyezést, *Tepea Hevia Victoria* Félből III. helyezést ért el. *Bukovszky Borbála* Szentpéterről arany minősítés mellett különdíjat kapott, illetve *Kovács Fruzsi* Vízkeletről ezüst minősítés mellett különdíjat kapott.

Tepea Heiva Victória

A kategóriában a minősítések száma arányos.

III. korcsoport 14-18 évesek: *Üveges Eszter* Nagykaposról III. helyezést ért el, *Bukovsky Dorottya* Deákiból arany minősítése mellett különdíjban részesült. A kategóriában a legtöbben bronz minősítést értek el.

Öten emléklapban részesültek, mivel videójuk nem felelt meg a kiírt kritériumoknak. A nyertesek jutalma a Nemzetpolitikai Államtitkárság által összeállított ajándékcsomag. A különdíjasok jutalmáról a Verselő Kárpát-medence szervezői csapata gondoskodik.

Gratulálunk az eredményekhez!

PB

A kézműves-foglalkozás fejleszti a motorikai képességeket, a kreativitást, és összpontosítást igényel az alkotóktól. Az Első Kézből áprilisi számának címlapján Mézes Rudolf, a Csemadok elnökségi tagja azt írta, nem szabad, nem lehet abbahagyni a munkát. Ezt számos alapszervezet szem előtt tartja, és a megtervezett rendezvények helyett online térben, vagy más módon próbálja helyettesíteni a közösségi élményt. Az így elmaradt rendezvényeket ez nem helyettesíti, hiszen a valódi közösségi élmény elmarad, de a csemadokosok lételeme a szervezés, így megtaláljuk a módot arra, hogy mégis működjenek alapszervezeteink.

Így van ezzel a Szenci járásban lévő Dunasápújfalu Csemadok Alapszervezetének vezetősége is. Az alapszervezet alelnöke, Matus Balázs fából nyuszikat és tyúkokat készített, melyeket a magyar családok gyermekei kaptak meg és arra kérték a szülőket, az elkészült alkotásokat fényképezzék le, küldjék el, majd egy pedagógusokból álló zsűri értékelte azt. A zsűri tagjai mind helyi illetőségűek: Kopják Szabó Éva (pedagógus végzettséggel), Németh Hedvig, a szenci Szenczi Molnár Albert Alapiskola pedagógusa, Tirinda Piroska, a Szenczi Molnár Albert Gimnázium és Szakközépiskola tanára, Matus Balázs alkotó és Neszméri Tünde, a Csemadok alapszervezet elnöke voltak. Az alkotások fényképét a közösségi hálóra töltötték fel, ahol a tagság is szavazhatott, a zsűri tagjai is itt értékelték az elkészült műveket.

A zsűri és az alapszervezet vezetősége abban egyeztek meg, hogy minden gyermeket, családot díjaznak, hiszen a gyerekek kreatívak voltak, különböző alkotások születtek. A cél az volt, hogy a családok érezzék: összetartozunk, amit ilyen formában is ki lehet fejezni.

Összesen 20 család kapott alapanyagot, tizenhárom pedig viszszaküldte az elkészült alkotások fényképét, ennek köszönhetően 24 gyermek vett részt a versenyben. A versenyt április 19-én értékelték ki.

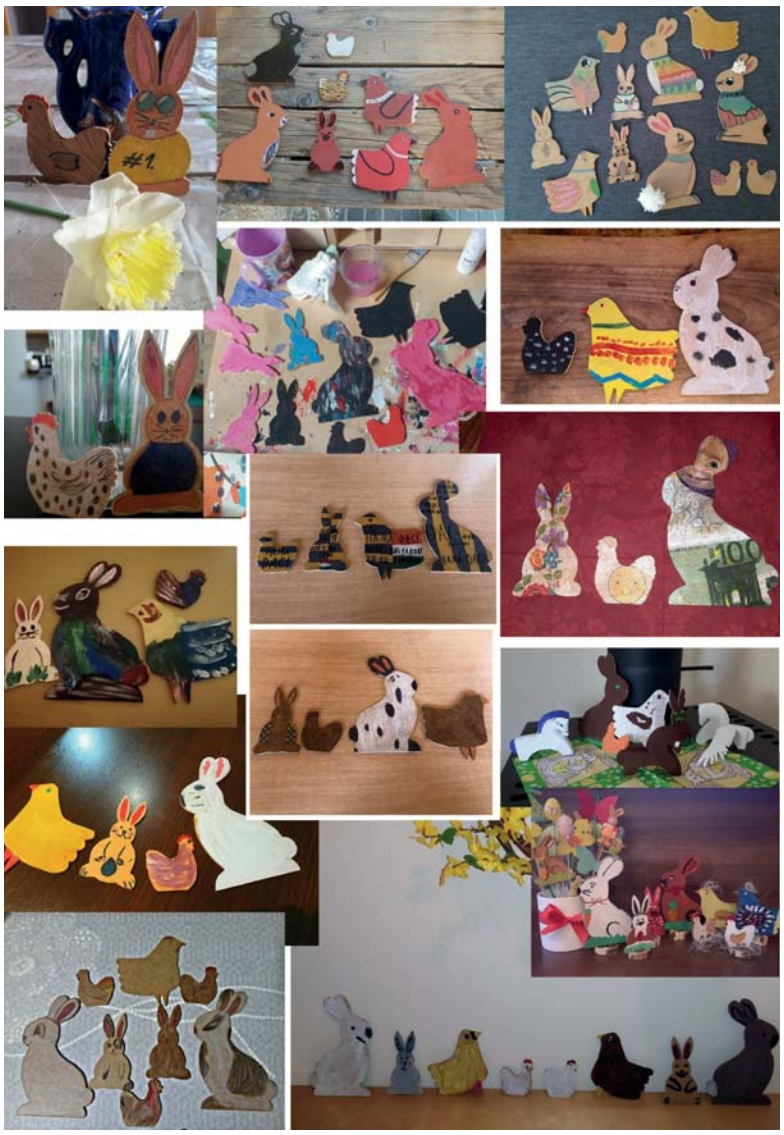

A szórványban élő magyarság körében kiemelkedően fontosak a közösségi élmények, s különösen az olyan helyzetben lévő településen, ahol fél évszázada nem tanulhatnak anyanyelvükön a magyarok. Ebben a helyzetben a magyar közösségi rendezvények fontossága felértékelődik. A munkát az otthonokban folytatjuk, az anyák napi alkotásokról lapunk következő számában olvashatnak. ***nt***

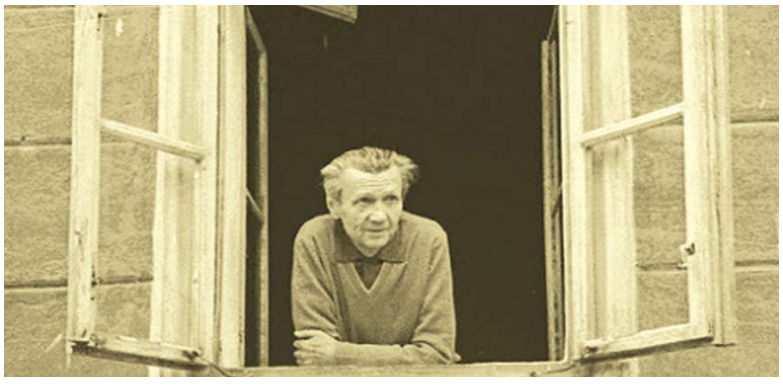

Lezárult a Csemadok Ifjúsági Tagozata által meghirdetett Fábry Zoltán, aki mindnyájunkért élt címet viselő vetélkedő I. fordulója. A verseny első fordulójára április 15-ig egy esszét kellett beküldeniük a csapatoknak. A második fordulóra egy prezentációt kell elkészíteniük, mely magába foglalja Fábry munkásságát, a Csemadokkal való kapcsolatát, és a versenyzők településén található Csemadok Alapszervezet munkáját. A feladat nagyon összetett, ugyanis az elkészült előadásokat videófelvétellel kell rögzíteni, ezt fogja a zsűri értékelni. Eredményes felkészülést kívánunk! ***p***

A Petőfi Sándor Program ösztöndíjasai közül többen az online térben dolgoznak tovább. Ennek köszönhető a Szoba-mesék program is, amelynek célja, hogy a kicsik számára is szórakoztató tartalmat hozzanak létre. Ennek köszönhetően született meg a Szoba-mesék nevet viselő kezdeményezés, amely során magyar népmeséket, magyar írók meséit dolgozzák fel, sajátos módon. A felvételek elérhetőek a Facebookon a Csemadok Első Kézből és a Csemadok Ifjúsági Tagozat oldalon. Az új történetek minden szombaton kerülnek publikálásra. Jó szórakozást a mesékhez! ***b***

IMPRESSZUM:

Felelős kiadó: Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke | **Főszerkesztő**: Neszméri Tünde | **Szerkesztők:** Bedi Kata, Görföl Jenő | **Szerzők:** Balogh Gábor, Danczi József, Fekete Márta, Kantár Éva, Nagy Anikó, Pap Boglárka, Tóth Klára, Zborai Imre | **Kiadja:** Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség – Csemadok, 815 57 Bratislava – Pozsony, Nám. 1. mája 10-12. www.csemfeszt.sk, www.csemadok-hu.eu | **Nyomda:** Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr

Készült a Magyar Kormány támogatásával

Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárság

Bethlen Gábor Alap